

Veldbiologische Werken

Ecologisch onderzoek en advies

Rapport

*Ecologisch onderzoek naar Huismus (*Passer domesticus*) planlocatie Molenakkers 4 t/m 10 te Woensdrecht*

d.d. 20 september 2020

Naar aanleiding van uw opdracht voor aanvullend onderzoek naar Huismus op planlocatie Molenakkers 4 t/m 10 te Hoogerheide geven wij u hierbij de bevindingen.

Uitgangspunt

Aanleiding voor onderzoek naar Huismus op de planlocatie is het advies van Veldbiologische Werken in de rapportage Quickscan Wet natuurbescherming, referentienummer 2020-12 w, d.d. 23 april 2020

[CITAAT]

Huisumus/Ringmus

Er is tijdens het veldbezoek een vitale populatie Huismussen waargenomen rond en op de woningen. Het terrein biedt geschikt broedgebied en tijdens het veldbezoek is op 3 plekken in de dakgoot nestindicierend gedrag van Huismus waargenomen. Het ligt in lijn der verwachting dat de Huismussen broeden onder de dakpannen van de aanwezige woonhuizen. Om uitsluitel te geven over het aantal aanwezige nesten en de invloed van de geplande maatregelen op de mussenpopulatie is het noodzakelijk deze soort nader te onderzoeken.

In deze rapportage vindt u de resultaten van het veldonderzoek naar Huismus op uw planlocatie en in de nabije omgeving.

Het beoogde plan betreft de sloop van de aanwezige bebouwing en het plaatsen van nieuwbouw.

Methode van onderzoek

De methode van onderzoek naar Huismus wordt nauwkeuring omschreven in het Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*), versie 1.0, juli 2017 uitgegeven door BIJ12. Dit document geldt als standaardwerk voor het uitvoeren van onderzoek naar Huismus en het onderzoek is als zodanig door Veldbiologische Werken uitgevoerd.

Bij het onderzoek naar Huismus dient habitat, verblijfsplaatsen, functionele leefomgeving, zandbaden, nesten en winterverblijven in kaart te worden gebracht. Hiervoor is in eerste instantie gebruik gemaakt van de bevindingen van de reeds uitgevoerde Quicksan Wet natuurbescherming door de heer W. van Zadelhoff (ecoloog binnen Veldbiologische Werken), d.d. 23 april 2020 (aangevuld met informatie uit lokale bronnen). Samen met het Kennisdocument Huismus van BIJ 12 en de Soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus is het voorgeschreven aantal veldbezoeken ingepland.

Aanpak

Het veldbezoek bestaat uit een twee tot viertal bezoeken van de planlocatie in de maand april/mei/juni, waarbij ten minste tweemaal een cirkel van 500 m om de planlocatie is geïnventariseerd op de aanwezige populaties van Huismus. De planlocatie is viermaal bezocht, waarbij ten minste éénmaal het onderzoek in de vroege ochtend heeft plaatsgevonden. Veldwerk is uitgevoerd bij gunstige weersomstandigheden zoals bijvoorbeeld bij windluw weer < 3Bft.

Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar nestlocaties, baltsend gedrag, foerageergebieden, dekkingslocaties, leefomgeving zoals foerageermogelijkheden, zandbaden, nesten, nestindicerend gedrag, potentieel geschikte winterverblijven en overige waarnemingen van de Huismus.

Van deze bezoeken zijn routetracks opgenomen met een mobiele telefoon en er zijn foto's gemaakt van relevante waarnemingen.

Het 1^e Huismusonderzoek heeft plaatsgevonden op 5 mei 2020 en is uitgevoerd door

C. Knotters en M. Knotters, van Veldbiologische Werken.

Het 2de Huismusonderzoek heeft plaatsgevonden op 9 mei 2020 in de vroege ochtend en is uitgevoerd

door C. Knotters en M. Knotters, van Veldbiologische Werken

Het 3^e Huismusonderzoek heeft plaatsgevonden op 22 mei 2020 en is uitgevoerd door

R. van Ast en M. Knotters, van Veldbiologische Werken.

Het 4^e Huismusonderzoek heeft plaatsgevonden op 06 juni 2020 en is uitgevoerd door

R. van Ast, van Veldbiologische Werken.

Datum	Temperatuur	Wind	Regen	Dagdeel
5 mei	15 °C	1-2 Bft	0,0 mm	middag
9 mei	17 °C	1-2 Bft	0,0 mm	ochtend
22 mei	19 °C	2 Bft	0,7 mm	middag
6 juni	13 °C	2-3 Bft	1,2 mm	ochtend

Resultaten

Kaart 1 en 2: Resultaten Huismusonderzoek

Kaart 1 (links) waarnemingen Huismussen omgeving planlocatie.

Kaart 2 (rechts) waarnemingen Huismussen binnen en direct nabij planlocatie

Binnen het gehele onderzochte gebied komt Huismus voor. Binnen de planlocatie Molenakkers 4 t/m 10 te Woensdrecht zijn ongeveer 15 paren onder de dakpannen nestelend waargenomen. Binnen een cirkel van 500 meter rond de planlocatie zijn verschillende roepende, baltsende en nestelende Huismussen waargenomen. Zie bovenstaande overzichtskaart 'Resultaten Huismusonderzoek'.

Omliggende straten met huizen en tuinen bieden meerdere schuil-, roest en overwinteringsmogelijkheden in de vorm van jaarrond groenblijvende bomen en heesters. In het onderzocht gebied is volop nestgelegenheid onder (oude verschoven) dakpannen en in gebruik door Huismussen-paartjes. Er zijn verschillende locaties geschikt voor het nemen van een stofbad (tuinen, bermen en plantsoenen). Beschutting en schuilplaats wordt gevormd door opgaande dichte hagen (o.a. hagen en solitaire beplantingen van Taxus, coniferen, Laurierkers, Berberis, Liguster, etc.).

Voederplekken zijn divers aanwezig bij tuinen, plantsoenen, bermen en landbouwgebied aan de rand van het dorp. Ook vogelhuisjes en -voedertafels die (verspreid in het dorp) door de bewoners zijn ingericht, worden actief gebruikt door Huismussen. Deze zijn vrijwel telkens aanwezig bij of in de directe omgeving van aangetroffen nestplaatsen Huismus. Ten tijde van het onderzoek waren de lage begroeiing voor de huizen aan het parkeerplein favorieten voor foeragerende Huismussen om er voedsel te vinden voor de kuikens onder de dakpannen (waargenomen foerageren en terugvliegen naar nesten met kuikens). Waarnemingen van gedrag varieerde van roepend, ter plaatse, baltsend en zingend, met regelmaat overvliegend, foeragerend en nest-indicerend gedrag.

Foto 1: Frequent bezoek aan lage begroeiing door foeragerende Huismussen aan voorzijde woningen planlocatie.

Foto's 2, 3 en 4: Huismus (*Passer domesticus*) – niet van planlocatie.
[Bron: VogelsRijnwoude.nl, Huismusbescherming.nl en VogelwerkgroepNijmegen.nl]

Conclusie

Op de planlocatie Molenakkers 4 t/m 10 wordt het dak, zowel aan voor- als aan achterzijde van de huizenblokken volledig benut door broedende Huismus-paartjes. Beide huizenblokken worden 'bewoond' door de paartjes broedende Huismussen. De twee huizenblokken Molenakkers 4 t/m 10 te Woensdrecht zijn dus functioneel in gebruik als nestlocatie van Huismussen. Het aantal broedparen bedraagt ca. 15 paar. Bij uitvoering van de voorgenomen ingreep in het plangebied zal vaste nest- en verblijfplaats van Huismus verstoord en vernietigd worden. Deze handeling is strafbaar conform de Wet natuurbescherming. Een ontheffing Wet natuurbescherming is van toepassing en dient (incl. activiteitenplan met mitigerende en compenserende maatregelen) aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag – Provincie Noord-Brabant/ODBN.

Maatregelen t.a.v. activiteitenplan

Er moeten vervangende nestlocaties worden aangeboden voor een omvangrijke en levensvatbare populatie Huismus >15 paartjes.

Het Kennisdocument BIJ12 Huismus geeft aan dat voor elke nestplaats die wordt aangetast of verwijderd er minimaal twee nieuwe nestplaatsen moeten worden aangeboden.

Bijvoorbeeld in de vorm van een vogelvide, vogeldakpannen, nestkasten, mussenpotten etc.

Enige vereisten voor de locatie van de nieuwe nestplaatsen:

[CITAAT]

- Voor de vervangende nestplaatsen geldt:
  - dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden moeten worden. Zorg dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen; dit kan dicht bijeen, maar zorg er dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit
  - zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst en als dat niet mogelijk is, dan in de directe omgeving (in de regel binnen 200 meter, bij uitzondering 500

- meter) van de oorspronkelijke nestplaats en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen – op minimaal 3 meter hoogte plaatsen
- een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter
  - dat ze op een voor de huismus geschikte wijze en plek worden aangebracht. Zo mogen ze niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets dergelijks
  - in de directe omgeving van de nieuwe nestplaats continu voldoende dekking aanwezig is (minimaal 3 à 4 meter hoog opgaand groen), en dat er altijd (binnen 100 à 200 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar zijn
  - dat ze van voldoende duurzaam materiaal zijn en op een voldoende duurzame wijze worden bevestigd. Of de duurzaamheid voldoende is hangt van meerdere factoren af, bijvoorbeeld van het type materiaal (hout, houtbeton, aardewerk, pvc, en dergelijke), van de houtsoort (ceder en robinia zijn duurzamer dan vuren of grenen), de wijze van ophanging, de aangebrachte plek (bijvoorbeeld onder een dakgoot of een andere vorm van overhang of vol in zon en wind), dient het voor tijdelijke vervanging ter overbrugging van de periode van de werkzaamheden of als permanente vervanging, het te verwachten gebouwbeheer (bij schilderwerk verdwijnen regelmatig aangebrachte voorzieningen) en of het beheer en onderhoud van de voorziening (schoonhouden, herstel bij gebreken) geregeld is.
  - dat er voldoende veiligheid is tegen predatoren. Dit geldt voor de nestplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor adulten of (net uitvliegende) juvenielen
  - dat het materiaal waarvan ze zijn gemaakt niet behandeld is met chemische middelen – dat ze minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen
  - dat het beheer duurzaam geregeld is. Dit beheer moet gebeuren in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt

U kunt ook een ter zake deskundige vragen om de nestkasten voor u op te hangen conform bovengenoemde vereisten.

Huismussen moeten kunnen wennen aan de nieuwe nestkasten. De nestkasten moeten minimaal 3 maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Monitoring van de effectiviteit van de genomen maatregelen kan aan de orde zijn.

Uitvoeren van werkzaamheden

De werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd (mits ontheffing Wet natuurbescherming is verstrekt) in de minst kwetsbare periode van Huismussen. Dit betreft de periode september t/m februari. Ook hieraan worden enige eisen gesteld, namelijk dat het in de periode van eind november t/m eind februari niet een 'koudeperiode' betreft. Onder een koude periode wordt verstaan een periode waarin streng vriest.

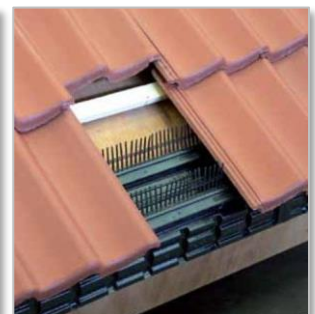
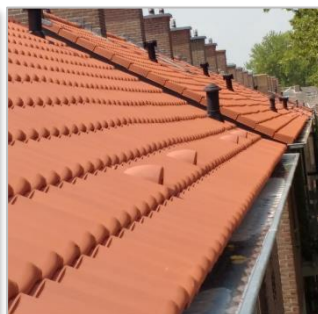
Verder is het van belang na te gaan of Huismussen nog aan het broeden zijn in de maand september, bij goede omstandigheden kan dit plaatsvinden. Laat dit desgewenst door een deskundige controleren.

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Activiteiten die het nest beïnvloeden												
Activiteiten die alleen het habitat beïnvloeden												

	Activiteiten kunnen in principe niet uitgevoerd worden
	Activiteiten kunnen in principe niet uitgevoerd worden als het een koudeperiode betreft, onder andere omstandigheden kunnen de activiteiten mogelijk uitgevoerd worden: minst kwetsbare deel binnen de kwetsbare periode voor het uitvoeren van de activiteiten. Raadpleeg een huismusdeskundige voor de eventuele mogelijkheden.
	Activiteiten kunnen mogelijk uitgevoerd worden: minst kwetsbare deel binnen de kwetsbare periode voor het uitvoeren van de activiteiten. Let op late vervolglegels in september en bewoning gedurende vorstperioden. Raadpleeg een huismusdeskundige voor de eventuele mogelijkheden, altijd met ontheffing.
	Activiteiten kunnen in principe uitgevoerd worden

Foto's 5, 6 en 7: Tijdelijke voorzieningen t.a.v. Huismussen.
[Bron: VogelwerkgroepNijmegen.nl, Vivara.nl en Lelystad.nl]

Foto's 8, 9, 10 en 11: Permanente voorzieningen t.a.v. Huismussen.
[Bron: Joostdevree.nl, Faunaconstruct.nl, Mitigatiecatalogus.nl en Vogelbeschermingshop.nl]

Contact

Indien u nog vragen hebt, neemt u dan contact op met de heer Coen Knotters, Veldbiologische Werken, 06-20431422.